

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายเพื่อการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2542 : 2-3)

โรงเรียนมีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนที่จะสามารถพัฒนาบุคคลให้เป็นไปตามเป้าหมายได้นั้น จะต้องมีการเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศและการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน จะก่อให้เกิดแหล่งปฏิสัมพันธ์ ซึ่งกันและกันระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศิษย์เก่า และประชาชนในท้องถิ่นและเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้นักเรียน ชุมชน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาโรงเรียนที่นอกจากการพัฒนาด้านบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมก็คือ การสร้างความศรัทธา ความน่าเชื่อถือ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ครู

และผู้ปกครอง ซึ่งจะส่งผลต่ออย่างยิ่งต่อการหล่อหลอมนักเรียนและครูในด้านพฤติกรรมทัศนคติ ค่านิยม สติปัญญา และสังคม ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน ความจงรักภักดี และความภาคภูมิใจในสถาบัน ก่อให้เกิดความพยายามสร้างชื่อเสียง และเกียรติยศมาสู่สถาบัน (สุปรีชา นิรัญโร. 2541 : 175)

ปัจจุบันความต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นความต้องการและกระแสเรียกร้องจากผู้ที่ได้รับผลจากการจัดการศึกษาทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะสร้างความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ความศรัทธาแก่สังคม จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการที่โรงเรียนมีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับความศรัทธาเป็นที่นิยมมาโดยตลอดจากชุมชนและสังคม ก็จะเป็นที่ต้องการของผู้ปกครองที่จะนิยมส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา ดังจะเห็นได้จากการรับสมัครนักเรียนเพื่อเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 4 โรงเรียนที่เป็นที่นิยมของผู้ปกครองทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีผู้ประสงค์จะสมัครเข้าเรียนมาก แต่ทางโรงเรียนรับในจำนวนที่จำกัด ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าภาพลักษณ์ของโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองจะเป็นปัจจัยแรกที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา ดังนั้น การสร้างเอกลักษณ์ของสถานศึกษาให้โดดเด่น เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อการสร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เนื่องจากภาพลักษณ์ของโรงเรียนเปรียบเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพของโรงเรียนซึ่งอยู่ในจิตใจคน ให้นักลหรือผู้ปกครองเกิดความประทับใจในโรงเรียน (บัวไข ใจงาม. 2549 : 3) ภาพลักษณ์จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งและจำเป็นมากที่แต่ละหน่วยงานต้องรู้ว่าหน่วยงานของตนมีภาพลักษณ์อย่างไร โดยศึกษาความคิดเห็นของคนส่วนมาก ถ้าความเห็นของคนส่วนมากเป็นเช่นไรภาพลักษณ์ของหน่วยงานก็จะเป็นเช่นนั้น ถ้าผลออกมาไม่ดีหรือปานกลางก็ต้องเร่งรีบสร้างภาพลักษณ์ให้ดีขึ้น มิฉะนั้นหากภาพลักษณ์ตกต่ำลงจะพาให้การดำเนินงานของสถาบันนั้นล้มเหลวได้ (วิจิตร อวกุล. 2543 : 150)

ในการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นในองค์กร สิ่งแรกที่จะต้องพิจารณาคือต้องรู้ว่ากลุ่มเป้าหมายเป็นใคร เขามององค์กรอย่างไร วิธีการที่จะทราบภาพลักษณ์องค์กรในสายตาของกลุ่มเป้าหมายของเรานั้นอาจจะได้จากการสำรวจความคิดเห็น การทำวิจัย การสอบถาม การสัมภาษณ์ การรับฟังข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่ายซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการที่จะนำมากำหนดภาพลักษณ์ขององค์กรต่อไป ภาพลักษณ์องค์กรมีความสำคัญสามารถทำให้สถาบันหน่วยงานมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ เชื้อถือศรัทธาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องและจะทำให้องค์กร

หน่วยงานสถาบันนั้น ๆ มีความเจริญก้าวหน้าได้ (ชลรัตน์ ชลมารค. 2546 : 10)

จะเห็นได้ว่าภาพลักษณ์ของโรงเรียนทั้งในด้านความเชื่อถือ การยอมรับและความศรัทธามีความสำคัญยิ่งต่อการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน ตลอดจนการให้ความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสถานศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ว่า หน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันใดก็ตาม หากมีภาพลักษณ์ที่เป็นไปในทางที่เสื่อมเสียหน่วยงานหรือสถาบันนั้นย่อมไม่ได้รับความเชื่อถือหรือไว้วางใจจากประชาชน ประชาชนอาจมีความระแวงสงสัยหรือเกลียดชังต่อหน่วยงานนั้น รวมทั้งอาจไม่ให้ความร่วมมือสนับสนุนต่อหน่วยงานนั้น ๆ ในทางตรงข้ามหากหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันมีภาพลักษณ์ที่ดี ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานนั้นย่อมเป็นภาพที่บรรเจิดสวยงาม นั่นคือเป็นภาพของหน่วยงาน สถาบันที่เป็นไปในทางที่ดี มีความน่าเชื่อถือศรัทธา สมควรแก่การไว้วางใจหรือนำคบหาสมาคมด้วย เพราะภาพลักษณ์ในสายตาคนส่วนใหญ่ คือภาพที่มีต่อความรู้สึกนึกคิดจะเกิดขึ้นได้จากความเชื่อถือและศรัทธาของประชาชน (วิรัช ลภีรัตนกุล. 2540 : 77)

โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีบุคลากรครู จำนวน 22 คน มีนักเรียน จำนวน 396 คน มีหมู่บ้านในเขตบริการ จำนวน 7 หมู่บ้าน มีประชากรในเขตบริการจำนวน 897 ครัวเรือน รวม 3,700 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีนักเรียนจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรในเขตบริการ ประกอบกับจากสถิติจำนวนนักเรียน 3 ปีการศึกษาย้อนหลัง จำนวนนักเรียนลดลงร้อยละ 10.55 (โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์. 2553 : ไม่มีเลขหน้า) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ถ้าโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ไม่ได้รับการพัฒนาหรือสร้างการยอมรับ ความเชื่อถือ และความศรัทธาจากผู้ปกครอง จำนวนนักเรียนอาจลดลงเรื่อย ๆ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ตามทัศนคติของประชาชนเขตตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งนี้ เพื่อนำผลการวิจัยมานำเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องปรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง วางแผน และพัฒนาภาพลักษณ์ของโรงเรียนให้เกิดความเชื่อถือและศรัทธาจากประชาชน และบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ของ โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ตามทัศนนะของประชาชนเขต ตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของ โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. ประชาชนมีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของ โรงเรียนนาเชือก วิทยาสรรพ์ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของ โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ตามทัศนนะของ ประชาชน เขตตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ และระดับ การศึกษาแตกต่างกัน ต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของ โรงเรียนนาเชือก วิทยาสรรพ์

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ตามทัศนนะของประชาชนเขต ตำบล นาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนที่มีเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลนาเชือก อำเภอยางตลาด จังหวัด กาฬสินธุ์ จำนวน 897 ครอบครัวๆ ละ 1 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 269 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2551 : 23-24)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

2.1.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้ปกครอง
- 2) ศิษย์เก่า
- 3) ผู้นำชุมชน

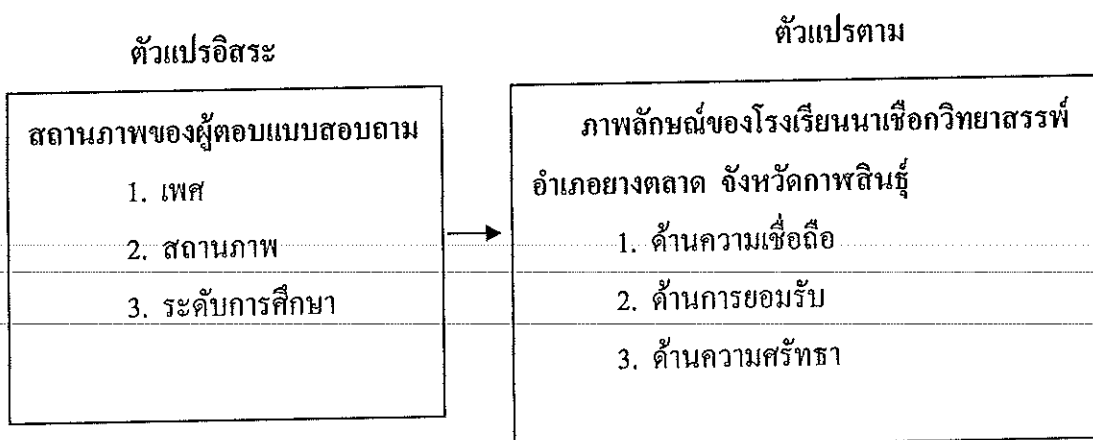
2.1.3 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือ ด้านการยอมรับ และด้านความศรัทธา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยโดยยึดตามแนวคิดของเกออกอร์และเวิร์ชแมน (ราไฟ เลียงจันทร์. 2541 : 25, บัวไข ใจงาม. 2549 : 19-23, เสาวลักษณ์ คันทิพิบูลทรัพย์. 2545 : 31, ทวี จงมีสุข. 2543 : 4-5) ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพโดยรวมของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ที่เป็นความเชื่อถือ การยอมรับและความศรัทธา ซึ่งเป็นความรู้สึกรักของประชาชนเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ใน 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเชื่อถือ หมายถึง ประชาชนให้การนับถือบุคลากรในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีผลงานที่น่าเชื่อถือ ผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนบรรลุตามนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน มีความสามารถในการพัฒนาเด็กนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม นำสังคม สามารถนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาสังคมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนโรงเรียนมีอาคารสถานที่ที่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

2. ด้านการยอมรับ หมายถึง การที่ประชาชนแสดงออกบอกให้รู้ว่าเห็นด้วยกับการประสบความสำเร็จของนักเรียนที่จบการศึกษาของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ที่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งในสถาบันการศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชน และนักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน และเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชนในชุมชนได้ ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านความศรัทธา หมายถึง การที่ประชาชนมีความภาคภูมิใจเลื่อมใสในความดีของบุคลากรของโรงเรียนที่ได้รับเกียรติจากหน่วยงานต่าง ๆ และบุคคลทั่วไป หรือการที่ประชาชนเกิดความประทับใจ และความภาคภูมิใจในความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามความต้องการของชุมชน และประชาชนยินดีให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่อาศัยและมีภูมิลำเนาในเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในที่นี้หมายถึงตัวแทนจากครอบครัว ๆ ละ 1 คน โดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเด็กนักเรียนที่ส่งหรือเคยส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์

ศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่เคยเรียนในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่เคยเรียนในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ มาแล้วไม่เกิน 5 ปี

ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น
ในเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ ในที่นี้ให้หมายความรวมถึง
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์

บุคลากรของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหาร ครู (รวมถึงครูพนักงานจ้าง) และภาร
โรง ในโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การประถมศึกษากาฬสินธุ์

โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ หมายถึง โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2
ตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงภาพลักษณ์โดยรวมและรายด้านของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์
ตามทรรศนะของประชาชนเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์
ตามทรรศนะของประชาชนเขตตำบลนาเชือก อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์
3. ผลการวิจัย สามารถใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงและพัฒนาภาพลักษณ์ของ
โรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ให้ดีขึ้น เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกพึงพอใจจนเป็นที่ยอมรับ
เชื่อถือ และความศรัทธาต่อการบริหารโรงเรียนนาเชือกวิทยาสรรพ์ ให้มากยิ่งขึ้นต่อไป